

БОРОТЬБА

Орган Центр. Комітету Укр. П. С. Р.

Умови
передплати:
З 18-го квітня до
1-го юля 1 карб.
До кінця року
3 кр. 50 к.

Адреса
редакції
(тимчасова): Київ,
Повіська № 10.
Однісна редакція
щодня од 10 до 2 г.
дня.

№ 1.

Виходить один раз на тиждень.

1 травня н. ст. 1917.
18 квітня с. ст.

БОРОТЬБА.

Коли наша партія задумала видавати свою газету і назвала її „Боротьба“, де-хто запитував: яка тепер може бути „боротьба“? за що? з ким? адже-ж революція скинула царське правительство і самого царя і тепер, мовляв, запанувала в Росії свобода.

Це правда. В Росії, а разом з тим і в нашій Україні, запанувала свобода. Народ може жити так, як хоче. Може розвивати свої сили і прямувати тими дорогами, які йому потрібні.

Але чи все здобув собі трудовий народ разом з цією свободою? і чи все дала трудовому народові теперішня свобода?

Всі багатства, як земельні, так і інші (фабрики, заводи, копальні), з яких живе все людство, осталися в тих самих руках, що і раніше. Широкими земельними просторами і плодючими пани-поміщиками, фабрики та заводи, в руках капіталістів.

Народ здобув свободу, але ця свобода народові лиш можливість боротись за свої інтереси, за кращу долю трудового народу за соціалістичний громадський лад.

Коли ця можливість одкритої боротьби трудові інтереси з'явилась, треба виставити народ, треба з'єднати його, щоб він знав, які порядки економічні та громадські заводити треба тепер і чого добиватися в Установчих зборах (Учред. собраніи).

Раніш власть над народом і над всіма його багатствами була в руках самодержавного царя та його прибічників. Тепер власть перейшла в руки тих, хто панує економічно, в руки буржуазії.

Трудовий народ повинен зробити так, щоб ця власть в державі перейшла до нього і щоб все те, що належить буржуазії, належало не окремим людям, а всьому трудовому народові.

Укр. П. С. Р. завше боролася не тільки за свободу політичну, але і за свободу будувати новий громадський та економічний лад.

І тепер, коли волю політичну вже здобуто, треба трудовому народові думати за дальшу боротьбу, за дальше своє життя.

І от організувати народ для одностайної боротьби за трудові інтереси — наша задача.

Задача велика і трудна.

Наш Кобзарь нас закликав:

„борітеся — поборете!“

І ми будемо боротись, будемо єднати трудовий народ для боротьби за кращу будучину, за соціалізм, бо ми віримо, що організований народ поборе все, що стоїть на шляху його розвитку і здолає влаштувати своє життя так, як підказують йому його інтереси.

Про автономію і федерацію.

Зайві баталки, яких так багато було останніми днями в Києві в зв'язку з домаганнями, проголошеними українцями, довели між иншим до того, що оба докладчики, котрі обговорювали справу автономії та федерації на першому засіданні всеукраїнського конгресу, старалися очевидно звужити межі тої автономії, якої ми домагаємося; можна було винести таке враження, що вони більш усього намагаються зробити автономію „приємлемою“, і доказати, що в ній немає нічого „небезпечного для держави“. Як що такому ставленню справи не можна по суті річі що небуль закінчити, то не завжди можна згодитися з формами, які воно иноді приймає.

Так, перший докладчик п. Дорошенко, вказуючи на обсяг компетенції автономної одиниці, висказав погляд, що питання зв'язані з військом, монетною системою та митницями (таможнями) повинні належати цілком до компетенції федерального уряду. Це очевидно і зайве самообмеження, бо навіть не виходячи із меж російської держави ми маємо приклад ширшої автономії: Фінляндія навіть за царських порядків мала своє власне військо (скасоване тільки при Миколі I), власну свою монету (фінська марка) і митовий кордон.

Такеж змагання до самообмеження виявив і другий докладчик—д. Шульгин.

Перелічуючи держави з федеративним ладом, д. Шульгин брав для прикладу і Німеччину і Австрію і Швейцарію і З'єднані Американські Держави, вважаючи, що майбутня російська федеративна республіка повинна бути улаштована саме на зразок останніх. Дивно, що він випустив з уваги Канаду, Австралію і Нову Зеландію та Південну Африку. Автономний устрій цих країн та обсяг компетенції їх автономних урядів є безумовно найкращим зразком для устрою такої складної і різномовної держави, як Росія. В теперішню відповідальну хвилю самовизначення нації, є на мою думку великою помилкою побоювання виявити себе „самостійником“. Історія дає нам у руки блискучі докази, що широка воля нації, яка межує з повною самостійністю, не лише не провадить до сепаратизму, але навпаки, доводить силу держави до дуже високого розвою—і ми не повинні випустити з рук цього аргумента.

І Канада і Австралія не тільки мають свої власні війська і флоту, але вони навіть не об'язані домагатися Англії, коли ця остання виповідає кому небудь війну; і рівночасно ми бачимо, що Канада і Австралія несуть велику поміч Англії в теперішній війні, і навіть впроваджують у себе конскрипцію (набирають добровільно військо для Англії), не зважаючи на те, що Австралія, як країна напів соціалістична, цілком не заражена недугою мілітаризму; такі самі жертви

для центральної держави несуть навіть бурі, що ще недавно провадили з Англією завзяту боротьбу.

Замість того, щоб обмежувати свої домагання (що не приведе до доброго), ми повинні говорити до всіх, що жахаються української волі: не бійтеся волі, вона не буває ніколи небезпечною, небезпечний тільки брак її.

Найбільшій держави, з найширшою автономією країн і націй, є рівночасно найміцнішими, а держави, де воля народів знівечена—н „слабшими“. Не можна лічити на купу агномію і купий федералізм:—так робить Австрія і це якраз є джерелом її безсилля. І вірте в достовірний розум українського народу: хто з нас буде мріяти про бутафорію „самостійности-сепаратизму“, коли ми будемо мати таку самостійність і таку безмежну волю, яку може нам забезпечити федеративна спілка з народами, з якими зв'язали нас віки спільного гніту, спільних страждань, спільних культурних здобутків та спільне захоплення так радісно і так щасливо пережитих днів революції.

А ми, з свого боку, будемо так само вірити в вас, у ваше розуміння свободи і в ваш здоровий розум. Ми не будемо ховати перед вами своїх таємних дум, не будемо доводити вам, що ми бажаємо тільки купенької автономії і купенького федералізму, що заслоняє чепурним серпанком гідоти імперіялізму. Ми говоримо і будемо говорити ширі і отверго, а ви не лякайтесь: воля України, навіть безмежна не тільки не ослабить російської держави, але навпаки, стане джерелом такої безмежної могутності і такої приманчивої сили для всіх слов'янських народів, якої ми не можемо собі гразд уявити і яка відкриє перед нами нові променисті обрії великого майбутнього.

І. Маєвський.

Чого ми й досі не миримо?

Не народи, не трудівничі маси почали війну, якої ще в світі не було. Її почали царі для яких війна завше була способом зажити слави і набрати ще більшої влади над селянами та робітниками, над поневоленим працюючим народом. Нам не потрібна була а ні японська війна, а ні ця. І першу і другу розпочав з своїми прибічниками і силою потягнути воюватись, проливати кров.

І от вже майже три роки поневолені люди, слухаючи своїх царів, мордують оден одного, накладають головами, сиротять дітей, нищать богацтва і кінця краю цьому не видно. Вже і царя салдати разом з робітниками ступили, а війна все не припиняється. Доки ж будемо ми воювати? — варивається з наболілих грудей кожного. Доки ще буде литись наша кров?

Це питання руба стало перед робітниками і салдатами в ту ж мить, як тільки було скинуто царя і встановлено було нове правительство. Воім стало ясно, що народи Росії з тої хвилі не стали вільними і мають повну змогу сказати — доки і за що Росія буде воювати далі. І салдати та робітники, що проливали свою кров на вулицях Петрограду в боротьбі з царським правительством, об'єднані в Петроградській Раді Робітничих і Салдатських депутатів, постановили і заявили трудящим людям всього світу, що „настав час народам взяти до своїх рук вирішення питання про війну та мир“, і що народи Росії — селяне, робітники та салдати вже вирішили це питання — демократія Росії не хоче війни і „закликає народи Європи до спільних рішучих висупів для досягнення миру“.

Так голосно, на весь світ, російські салдати та робітники заявили, що демократія Росії, що ми — не хочемо війни, але в той же час Рада салдатських та робітничих депутатів заявила, що війсьکو наше не складе зброї доти, доки нашій волі будуть загрожувати німці, німецький царь з своїми прибічниками. „Ми будемо непохитно боронити нашу власну волю, — заявили вони, — від різних реакційних, — тоб то таких, що хочуть повернути знов самодержавний лад у Росії, — замахів, чи то внутрішніх, чи зовнішніх. Наша революція не подається перед руйнінними завоєвників і не дозволить роздушити себе зовнішньою військовою силою“.

Далі Рада салдатських та робітничих депутатів, звертаючись до німців, писала у своїй відозві: „Скиньте з себе ярмо вашого напівсамодержавного ладу, подібно до того, як народи Росії скинули з себе царську сваволю! Не будьте знаряддям захвату й насильства в руках королів, панів та банкірів, — дружим з'єднаним зусиллям ми принеємо страшне бойовище, що є ганьбою для людскости“.

Після заяви Ради робітничих та салдатських депутатів демократичне громадянство Росії почало й собі домагатись, щоб слідом за Радою робітничих та салдатських депутатів і нове правительство наше вьому світові заявило, що Росія не хоче війни, що вона тільки обороняється, що Російське правительство не думає Германії, Австро-Угорщини та Турції розбивати і землі їхні собі та своїм спільникам забирати. Робітники і салдати почали вимагати, щоб правительство наше заявило, що воно йде разом з народом і не буде підтримувати захватної політики російського панства, що подібно до німецького, хоче нажитись на цій війні коштом робучих людей ворожих нам країн. Поступове громадянство російське почало на вічах (зборах різних) про це постановляти і правительство повідомляти.

Така заява нашого правительства мала одкрити очі робочому людові Германії та Австро-Угорщини і вибрати зброю з рук німецьких панів, що свій народ лякали „руськими дикунами“.

Та не такої думки пані пани, банкіри, магнати: не тієї думки навіть деякі з членів нашого нового уряду. На всі домагання громадянства правительство довго мовчало, а п. Мілюков, міністр закордонних справ, одверто був заявив, що ми воюємо і будемо без кінця воювати, аж поки не розстроимо Германію та Австрію з їх спільниками, поки не відберемо від Турції Костантинополя та Вірменії і так далі. Одне слово — воювати і воювати, щоб підбити під себе інші народи і царства. Ця заява п. Мілюкова обурила все демократичне громадянство Росії і всі ще більш рішуче почали вимагати, щоб тимчасове правительство наше сказало про війну своє слово, слово народне. І от ми маємо тепер таку заяву. 27 березня тимчасовий уряд Російської Республіки офіційно оголосив, „що завдання вільної Росії — не панувати над іншими народами, не однімати у них національне добро, не сялою брати чужі території (землі), а встановити міцну згоду на підставі самовизначення народів... Російський народ не хоче нікого робити рабом“.

Так заявило тимчасове правительство. Демократичні верстви російського громадянства зробили велике революційне діло, примусивши уряд видати таку заяву. Тепер вже устами уряду свого народу Росії заявили народам всього світу, що Росія простягає руки свої покривдженому та поневоленому народові німецькому, австрійському, турецькому... Тепер вже трудно королям німецьким та їхнім прибічникам залізати народи свої „дикою Росією“. Число прихильників наших і миру зростає тепер надзвичайно по всіх державах. Поневолені люд іде на зустріч вільній Росії. Вже надходять звістки з Германії, Австрії, Турції та Болгарії про те, що працюючий люд тих держав вже напірає на свої уряди, вказуючи на те, що ми не хочемо їх кривдити, що народи Росії хочуть мира. Соціалісти різних країв в тому числі і соціалісти Германії та Австрії вже мають думку з'їхатись в Стокгольмі і побалакати про умови миру.

Та поки робітники Германії та Австрії зорганізуються і наберуть сили для боротьби з урядами своїми, поки зможуть рішучо заявити своїм королям, чого вони хочуть, — доти ми не можемо скласти зброї своєї. Ми не можемо замиритися зараз, бо німецькі пани загрожують нашій волі, зазіхають на наше добро.

Од нині наша позиція ясна: військо наше б'ється за волю і тільки за волю всіх народів, що населяють Росію. І це починають розуміти народи воюючих держав. Але тільки починають розуміти. Ще не скоро мабуть вдасться їм взяти в свої руки вирішення питання про мир, ще не визволились вони з під ярма, в яке їх випрягли їхні пани. Німецькі королі, пани та банкіри не для того почали війну, щоб захаїти або як. Вони почали її для того, щоб захаїти в свої руки чужі землі, щоб чималий

шмат землі одірвати і од Росії,—накласти на Росію і інші держави велику контрибуцію (дань, податок).

Навіть „вольнолюбні“ пани французькі та англійські не від того, щоб повоювати ще якийсь рік І пан Мілюков, навіть після заяви тимчасового правительства, не одкинув гадки про поділ Туреччини та Австро-Угорщини. Мріє про великі контрибуції. Так всюди по всіх державах пани гнуть одну лінію, а народ другу. Трудящі люде всіх держав не можуть замиритися зараз через те, що не хочуть мира пани. І щоб скоріше настав мир, треба, щоб трудящі люде воювали на два фронти: в окопах—з ворогами і тут—в своїй державі—з панами. Тільки така війна може привести нас до миру.

Станьмо ж одностайно і однодушно на оборону волі своєї! Нехай наша рука не здрігне піднявшись проти царів, королів, султанів, інших гнобителів народніх, що заважають на наш добробут і волю трудівничого народу.

Настав час народам взяти до своїх рук вирішення питання про війну та мир!

П. Христюк.

Чого домагається українська партія соціалістів-революціонерів,

Всі люде поділяються тепер на дві різко протилежні частини. Одні своєю працею здобувають те, чим користуються другі. Робітники на фабриках та заводах своєю працею виробляють всякі продукти, трять частю там здоровля і життя, і нічого крім невеликої заробітної плати за цей свій труд не одержують. А всі результати їх тяжкої праці йдуть на користь капіталістів—фабрикантові і його прибічникам. Селянин-хлібороб ціле своє життя обробля землю, здобуває своїм трудом хліб, харчує весь край цим хлібом... а тим часом найбільша частина його праці йде на те, аби виплатити всякі податки, налоги та інші повинності.

Робітники і селяне складають найбільшу частину людської громади. Вони являються тим трудовим народом, інтереси якого завжди порушують капіталісти-фабриканти та поміщики. Капіталісти й поміщики, або як їх звуть буржуазія, живуть і багатіють з праці селян та робітників. І не тільки багатіють, але ще й порядкують в нашій державі всіми справами.

Українська Партія Соціалістів-Революціонерів домагається такого ладу, який би цілком забезпечив інтереси трудового народу. А трудові інтереси можуть бути забезпечені тільки тоді, коли все те що, дає користь людині (земля, фабрики та заводи і т-а) буде належати не окремим людям, а всій людській трудовій громаді. Трудова громада повинна порядкувати всіми бо-

гацтвами, що єсть на землі; трудова громада повинна керувати народньою працею; задовольняти всі потреби народу продуктом цієї праці. Тільки тоді народ не буде поділятися на багатих та бідних, на тих багатирів, що пустують без праці, й тих бідних, що в поті чола добувають хліб для себе і для інших... Такий громадський лад, коли і земля і фабрики і все, що має значіння для людей, належить трудовому народові—зветься ладом соціалістичним.

Українська Партія Соц.-Револ. буде всіма силами боротися за соціалістичний громадський лад, бо тільки він дасть трудовому народові всі права на вільне й щасливе життя.

Соціалістичний лад, це наша велика ціль. Але як прямувати трудовому народові до цієї великої цілі? І що треба зробити тепер, щоб наблизитись до соціалістичного ладу?

Найбільше лихо наших теперішніх порядків в тім, що трудове селянство переважно користується невеликими класиками землі, якої не хватає йому для того, щоб задовольнити всі свої потреби. Через те трудовим хліборобам доводиться часто орендувати землю, або заніматься всякими іншими підсобними „промислами“ й одриватися од землі. А тим часом, багато землі знаходиться у володінню поміщиків і великих землевласників. Економії в тисячі й десятки тисяч десятин тепер належать всяким земельним багатирам, в той час, як нашому хліборобові нігде обсягтися. Від такого порядку земельного трудового народ бідніє і не може развивати всіх своїх природних сил. Укр. П. С.-Р. буде добиватися такого земельного ладу, коли вся земля буде належати тим, хто її обробляє й поливає своїм потом. Партія буде стояти за те, аби всі монастирські, удільні, царські та поміщицькі землі забрати й передати в державний громадський земельний фонд. Цим земельним фондом буде порядкувати наш український народний сейм (народний рада) через трудові селянські громади. І тоді всім хто хоче працювати коло землі буде дано з земельного фонду землю в користування. Партія наша буде обстоювати таку форму конфіскації землі й передачі її трудовому народові, яка буде стояти народові найдешевше. Як що-ж які-небудь видатки і будуть по переведенню в життя земельного реформи, то їх повинно заплатити не селянство, а держава. Цього буде добиватися Укр. П. С.-Р. для трудового селянства в першу чергу, бо тільки така земельна реформа одкріє перед селянством широку путь, дасть йому можливість розвиватися економічно й культурно.

Але не тільки від недостатку землі страждає трудовий народ. Богато шкодить йому те, що капіталісти виробляючи на своїх фабриках всякі потрібні народові продукти, стараяться якомога більше заробити на тих продуктах і доходять до тої спекуляції, яку ми всі переживаємо. Партія наша буде стояти за те, щоб

Українська Партія Соціалістів-Революціонерів.

Ціна окремого числа 10 коп.

Борітеся — поборете

БОРОТЬБА

Орган Центр. Комітету Укр. П. С. Р.

Умови
передплати:
З 18-го квітня до
1-го лютого 1917 року.
До кінця року
3 кр. 50 к.

Адреса
редакції
(тимчасова): Київ,
Львівська № 10.
Однінська редакція
щодня од 10 до 2 г.
дня.

№ 2.

Виходить один раз на тиждень.

8 травня н. ст. 1917.
25 квітня с. ст.

Про „штики“.

З того моменту, як революція відкрила перед народами Росії привабливі картини вільного життя, російська демократія не перестає заявляти, що повний розсвіт цих народів — раніш поневолених, тепер вільних, — це мрія кожного демократа, і що в великому плані створення нової Росії право національного самовизначення займає чільне місце.

Разом з іншими народами дихнув повними грудьми народ український... Закипіло яскравими барвами його громадське життя. Заворушився трудовий народ України і колись пуста нива українська заколосилась новим, повним змісту, вільним життям. І як результати цього першого вільного подиху народнього, як необхідний перший ступінь народньої свідомості, в Києві був скликаний український конгрес (з'їзд). З'їхались делегати українського селянства, робітництва, українських вояків та інших кругів народу. З'їхались, щоб поміркувати над дальшим життям України, над певними задачами рідного народу. І здавалось, якась невидима, але міцна нить зв'язала всіх в могутньому покликові — нехай живе Україна!

І як несподівану пересторогу почувли ми заяву представника Київської Ради робітничих депутатів про те, що коли українці здумають об'явити себе установчим конгресом і посміють будувати нове життя України, то конгрес цей буде розігнано „штиками“, бо це буде „удар в спину“ російській волі...

І трохи дивною була така заява в устах офіційного представника російської демократії. Тим більше дивною, що делегати народу українського з'їхались лиш міркувати про дальше життя України, намічати реальні основи нашої будучини. З'їхались, як вільні й перше, що почувли — був натяк „на штики“.

І коли думка наша зверталась до інших народів Росії, ми бачили торжественне признание самостійності Польщі, широкої автономії Фінляндії і так далі. Там повні реального значіння правительствені акти, тут натяк „на штики“.

Але хмари розійшлися. Виявилось, що російським демократам не прийдеться братись до „штиків“. Конгрес мирно одбув свої засідання, зробив велику національну роботу й делегати роз'їхались по всій Україні. І почали забувати вже про „штики“... Але нова несподівана подія знов поставила на чергу дня „штикову“ теорію. Ця нова подія виникла стихійно. 3000 українських салдатів зажаляли, щоб їх не отправляли на фронт в окремі частини, а щоб з них організували український полк імені Б. Хмельницького, і тоді ці три тисячі вояків готові під рідним прапором зложити свої голови за вільну Росію.

Це бажання трьох тисяч українців викликало обурення російського громадянства. Знову на сцену з'явилася ходяча фраза про „удар в спину“ російській волі.

Зібрались київські ради робітничих, салдатських і инш. депутатів та організацій й кілька день радили про долю трьох тисяч

українських „шукачів“. І вважали—українського полку не заснувати ні в якому разі й негайно отримати ці три тисячі на фронт в „общем порядку“.

І дивно нам, що ці широкі та довгі наряди про український полк не думались до того, щоб поставити питання на принципиальний, широкий ґрунт, який би дав змогу обмірковувати питання взагалі про утворення національного війська—чи то українського, чи то польського, чи то ще якого...

В цій маленькій історії з українським полком, як в краплі води, одбилась психологія російського демократа. І тепер, коли вільне життя захопило всі куточки Росії, трохи дивним виглядає відношення до нас російських демократичних організацій, що знову дали змогу видвинути „штикову“ теорію, яка не хоче дати не тільки трьом тисячам, але і всім українцям, одягненим в салдацькі шинелі—жити і в армії своїм вільним життям, і під шрапнелями почувати свій зв'язок з рідним народом.

І мимоволі зароджується сумна думка про те, що буде в Установчих зборах, де вирішуватиметься доля України? Може й там на життєве, відповідаюче інтересам трудової України бажання—мати автономію в федеративній республіці,—може й там ми почувємо голоси про „штики“?!

Воля Українського Народу.

(Про Українській національний З'їзд).

Як уже, певно, знають наші товариші—6—8 квітня у Києві відбувся Українській національний З'їзд, на який приїхало зо всієї України до тисячі представників од різних українських партій та інших організацій. Між членами З'їзду найбільше було селян—представників найбільшої верстви трудового народу українського. Цього З'їзду нетерпляче чекали не тільки ми українці та наші прихильники, але й наші вороги.

Коли з перших днів волі в Росії українська інтелігенція заговорила, що прийшов на решті час дати автономію українському народові, деякі спритні „демократи“ з російського табору глибокодумно заявили, що українська інтелігенція і її домагання це одно, а український народ і його потреби—це зовсім друге. Мовляв, що того, чого хоче „Грушевський і Ко“, зовсім не хоче український народ.

З'їзд на завше заткнув пельку таким „демократам“—вовкам у овечі шкурі, що немов боронячи інтереси нашого-ж таки трудівного народу, на самім ділі завжди копали і копають йому яму. З'їзд, як це видно з низченаведених постанов, виразно сказав, чого він хоче—чого хоче Український народ. А хоче він тільки одного—бути самому господарем у своїй хаті, порядкувати самому своїм добром, без чийсь допомоги управляти своїм краєм. На З'їзді виявилось, що трудовий народ український здолає сам собі раду дати, що він не потребує допомоги сердобольних російських „демократів“, що він має свою інтелігенцію, з якою вкупі і кує своє щастя.

Автономна, цілком вільна Україна в федеративній республіці Російській—ось та загальна думка, яку поділяють і за яку будуть стояти і український інтелігент і український селянин та робітник. Всім, хто буде захитати на волю Українського народу, хто не прошений буде втручатися в його справи, революційне селянство та робітництво українське дасть рішучу одсіч.

Така воля українського народу.

Постанови українського з'їзду.

1) Згідно з історичними і сучасними реальними потребами українського народу з'їзд вважає, що тільки широка національно-територіальна автономія України забезпечить потреби нашого народу і всіх інших народностей, котрі живуть на українській землі.

2) Що той автономний устрій України, а також інших автономних країн Росії матиме повні гарантії в федеративному ладі Росії.

3) Тому єдиною відповідною формою державного устрою з'їзд вважає федеративну демократичну республіку Російську.

4) А одним з головних принципів української автономії повне забезпечення прав національних меншостей що, живуть на Україні.

5) Українській національний з'їзд, визнаючи за Російськими Установчими Зборами право санкції нового державного ладу Росії, в тім і автономної України і федеративного устрою Російської республіки, вважає, що до скликання Російських Установчих Зборів прихильники нового ладу на Україні не можуть зоставитися пасивними, але в порозумінню з меншими народностями України можуть творити негайно підстави її автономного життя.

Ідучи на зустріч бажанням Тимчасового Правительства, що до організації об'єднання громадських сил, признає негайною потребою організацію Краєвої Ради (Областного Совѣта) з представників українських країв і міст, народностей, громад і верств, до чого ініціативу повинна взяти Українська Центральна Рада.

6) Український з'їзд, визнаючи право всіх націй на політичне самовизначення, вважає: а)

що кордони між державами повинні бути встановлені згідно з волею пограничної людності: б) що для забезпечення того необхідно, щоб були допущені на мирну конференцію, крім представників воюючих держав, і представники тих народів, на території яких відбувається війна, а втім і України.

7) Український Національний з'їзд протестує проти претензій на землі польські, заявлені тимчасовою Польською Державною Радою в декларації на заклик Тимчасового Уряду Російського до з'єднання Польського Народу з вільною Російською Державою.

8) Український Національний з'їзд, висловивши заяви і конкретні пропозиції Українських делегатів армії і флоту, доручає Центральній Раді ті конкретні домагання подати Тимчасовому Уряду.

9) Український Національний з'їзд доручає Центральній Раді взяти, якомога скорше, ініціативу союзу тих народів Росії, які домагаються, як і Українці, національно-територіальної автономії на демократичних підставах в Федеративній Російській Республіці.

Український Національний з'їзд ухвалює доручити Центральній Раді організувати з своїх делегатів представника національних меншостей в Комітет для вироблення проекту автономного статуту України.

Цей статут має бути проведений для затвердження конгресом України, організованому так, щоб він висловлював волю людності всієї території України. Санкція автономного устрою України признається, згідно з резолюцією попередніх днів за Установчими зборами,

Перша спроба.

(До виборів у городські самоуправління).

Тимчасове правительство, беручи з рук робітників та салдатів владу державну, дало слово, що буде в своїй роботі стояти за трудовий народ—робітництво та селянство, і між іншим пообіцяло, що негайно виробе новий закон про вибори в городські та земські самоуправління, який дасть змогу народові сісти на ті стільці, на яких досі мали право сидіти тільки пани поміщики, фабриканти та домовласники.

Деякі з тих обіцянок правительство вже починає виконувати. Цими днями видано новий закон про вибори в городські самоуправління. Закон цей складено так, що він дає змогу всім горожанам, чоловікам і жінкам, що мають 20 років—в найближчій часі приступити до виборів і обрати в городські думи

нових гласних таємним, рівним, загальним і безпосереднім голосуванням. Кожний громадянин,—чи він українець, чи поляк, чи єврей і так далі, якої б не був він віри, чи чоловік чи жінка, коли він під час виборів живе (хоч і не постійно) в місті, має право обирати в гласні думи кого хоче і бути обраним.

Скрипивши серце дали згоду на цей закон пани, що засідають в тимчасовому правительстві. Пробували вони трохи інакше скласти цей закон, щоб він був більше на руку багатим людям, та робітники і салдати сказали зась. І от ми маємо закон, що дає широке поле для громадської діяльності в міських самоврядуваннях трудовому народові, що живе по городах. Тепер мають змогу засісти в городських думах та управах не тільки багатії, а й робочі люди. А через те, що в наших городах робочий народ переважно український, то це значить, що широко розчиняються двері городських самоуправлінь перед нашим робітництвом українським,—це значить, що настав час зробити своїми, тобто українськими, городські самоуправління, що досі були панськими, чужими для нас з усіх боків і зневажали потреби народу українського.

Не з ласкою будуть дивитись пани на те, як робітництво українське і взагалі українці будуть йти в міські самоуправління. Всих сил вони вживуть для того, щоб як найменше трудового народу засіло в думах та управах, а найпаче будуть дбати всіма правдами й неправдами про те, щоб не допустити туди робітництва українського, того українського духу, що всім їм сидить сіллю в очах. Це треба добре пам'ятати нашим товаришам робітникам, щоб відповідно до своїх потреб провести вибори.

Час виборів припадає, як це видно з наведеного низче закону, на травень місяць. Зосталося дуже мало часу для того, щоб приготуватись до виборів, і нам не слід гаяти а ні одного дня. Треба зараз-же приступити до роботи, подбати про те, щоб городські управи занесли всіх виборців у виборчі списки, намітити кандидатів у гласні і скласти відповідні списки, за які потім будемо голосувати.

Треба робітництву нашому подбати про можливі спільні виступи з іншими верствами народу українського, а значить і про складання спільних списків кандидатів у гласні. Там, де протипанське настрої будуть дуже виразні, спільні виступи різних течій українського громадянства, при тому забезпеченні прав меншостей, яке зазначено в законі (пропорціональне представництво) матимуть велике значення: вони можуть забезпечити українцям навіть при найгіршому стані річей скільки місць в думах.

Вибори в городські самоуправління для нашого трудового народу мають дуже велике значіння. Робітництво українське має тут боротись не тільки за демократизацію самоуправління звгалі, але ще й з'окрема—за українізацію тих з них, де українська людність складає основу міського населення. Вибори в міські самоуправління, так само як і майбутні вибори в земські самоуправління—це спроба наших сил, сил українського народу, спроба наших перед виборами в установче загальноросійське зібрання.

Треба, щоб ця спроба була вдалою. Перед городськими самоупрядованням стоять великі завдання; для українського трудового народу та інтелегенції одкривається велике поле для творчої самодіяльності.

П. Христюк.

Новий закон про вибори в місьцеве самоуправління.

Цими днями видано першу частину нового закону про вибори до органів місцевого самоуправління.

Основи закону такі: Новий закон тимчасовий. Гласні міських дум вибираються до 1-го лютого 1919 року.

Правом брати участь у виборх користуються всі російські громадяни, як чоловіки так і жінки, без різниць національності і віри, що матимуть 20 літ під час складання виборчих списків. Виборчим правом користуються всі громадяне, як що вони під час складання виборчих списків живуть в данім місті (городі), чи мають в городі помешканя (домашнее обзаведеніе), або мають яку працю, чи иньшу, звязану з містом, роботу. Особи, що перебувають на військовій службі, користуються виборчим правом на загальних основах. Для гласного виборчого права (тоб-то для права вибирати, але без права самому бути вибраним) не потрібно, навіть і цих обставин. В гласні можуть бути вибрані також і особи не занесені в виборчі списки данного міста і навіть не мешканці його.

Виборчого права не мають, вищі чини адміністрації, поліцаї, манахи, божевільні, глухонімі, а також засуджені за смертовбивства.

Виборчі списки повинні бути виготовлені на протязі 2-х тижнів після проголошення закону. Потім списки підлягають провірці і обскарженню і знов повинні бути опублікованими за 2 тижні до виборів.

Вибори прямі і рівні.

Ніхто не має права користуватись більше, чим одним голосом. Подача голосів таємна. Вибори ведуться по списках і пропорціональній

системі. Кожна група громадян, не менша чим половина вибіраємих в даннім місці гласних може виставити свій список. Подавати голоси можна тільки за виставлений задалегідь список. Це-так-звана система нерухомих чи твердих списків. В кожному місті складається один виборчий округ, і в списках може бути виставлено число кандидатів, рівне числу вибіраємих гласних. Для определения числа місць, що припадають на той чи инший список, необхідно помножити число вибіраємих гласних на число поданих за даний список голосів; число, яке помножится, необхідно розділити на число поданих за всі списки голосів—частке покаже число гласних, що припадає на список. Припустимо, що в думу необхідно обірати 100 гласних і що всього подано 400,000 голосів. От же виходе, щоб избрати одно місце немов би треба подати найменше 400,000 голосів. Припустимо далі, що за певний список (назвемо його літерою „А“), подано 20,000 голосів. Помножучи 100 (число гласних) на 20,000 (число поданих за список „А“ голосів) і поділивши те, що получится (2,000,000) на 400,000 (загальне число поданих голосів), находимо що на список „А“ припадає 5 гласних. Із списку зачисляються в гласні ті кандидати, котрі стоять першими в списку.

Для переведеня виборів улаштовується виборча комісія під керуванням місцевого голови; в склад цієї комісії місцевий голова закликає 3-х осіб із числа виборців. Окрім того, в склад комісії входять представники всіх тих груп громадян, котри виставили свої виборчі списки кандидатів. Виборчі списки складаються місцевою управою.

Протести і скарги відносно складання виборчих списків подаються в місцеву управу, котра в п'ятиденний строк їх розкладає. На постанови управ протести і скарги подаються в відповідну інстанцію адміністративного суду. Коли скінчається вибори, городська управа повинна скласти список гласних і надрукувати його в часописих.

Одночасно з законом про вибори в місцеві самоуправління видано також і закон про районі (участкові) міські управління. В городах, де населення не менше 150,000 городські думи мають змогу засновувати районі міські управління—управи та думи. Число гласних районної думи не може бути менше 20 і більше 50-ти члов. Ці маленькі думи будуть порядкувати міським господарством і иншими справами сього району за згодою великої міської думи. Закон цей дуже корисний для трудящих людей, бо він дасть змогу держати в порядку не тільки городські центри, але й окраїни, про які забували багатії, що засідали досі в думах та управах.

Селянська спілка.

В квітні місяці відбулось на Україні скільки селянських з'їздів. Одні з'їзди були повітові, другі губернські і нарешті районні (одеський, харківський). Крім цих з'їздів, у Києві відбувся організаційний з'їзд Української Селянської спілки (Крестянського Союзу). На всіх з'їздах селяне виявили повну свідомість своїх інтересів, і як трудовники, вони висловили волю стати організованою на оборону і зміцнення добутої революцією волі захищати народні права і боротись за переведення законним шляхом земельної реформи, відповідно вимогам трудового народу. Ці великі задачі, які стали перед трудовим селянством, вимагають од нього і широкої організації, тільки цим шляхом веде до творчого будівництва, тільки в організації трудовий люд з'добуде і забезпечить свої права. Ясна потреба в організації почувалась на всіх з'їздах. Селяне мусять вступати до селянської спілки (союзу), говорилось на з'їздах. Спілка складає сільські, волосні, повітові і губернські комітети, які керують внутрішнім життям селянської спілки; комітети як виразники інтересів трудового селянства, беруть на себе підготовчу роботу по в'ясненню земельного питання, вони ж дбають про організовану участь селянства в місцевих самоуправліннях (земствах), переводять в життя місцеві вимоги селянства і т. д.

Мало цього, організоване селянство мусить на рівні з радою робітничих та солдатських депутатів утворити раду селянських депутатів, щоб разом з ними обороняти волю всього трудового народу.

На всіх з'їздах, а особливо на київському, селяне, як хлібороби України, виголосили постанови, в яких зазначали, що будуть обстоювати такий лад у Російській державі, аби Україна мала широке самоуправління або як кажуть, автономію. А щоб право цієї автономії найкраще було забезпечено, селяне будуть домогатись, щоб демократична республіка в Росії була федерацією, певно, аби всі народи, як литовці, білоруси, українці, великороси і т. д. були рівні і єдились в спілку (союз) вільних народів. Ще на київському з'їзді, на якому були представники од усіх губерній України, зазначалося, що земельна справа у нас на Україні стоїть не так, як у великоросів, чи інших народів, що у нас, наприклад, землеволодіння переважно хуторське та подвірне, тоді як великоросів все більш обсягнє, через що і питання це не одинаково скрізь буде вирішуватись, не однакові до цього будуть складатись і закони; тому треба, щоб земельну реформу на Україні переводив сам український народ, так, як це ведуть тутешні господарські умови. При автономній Україні земельний закон має виробляти народна рада, чи як кажуть, український сойм.

От з усіх тих причин і виходить, що хоч українському трудовому селянству і деводеться

разом з усім трудовим селянством Росії добиватись землі і волі—але селянство наше буде йти своїм шляхом, а саме, буде домогатись автономії України в федеративній Росії і переведення земельних законів через український сойм. Київський селянський з'їзд визнав, що селянство на Україні повинно організуватись і вступати в українську селянську спілку. Закликаючи все селянство на Україні вступати в спілку, з'їзд обрав центральний комітет української селянської спілки і доручив йому керувати справою організації спілки на всій землі українській. В травні (маї) місяці комітет спілки скликає в Києві перший всеукраїнський з'їзд селянської спілки.

К. К.

Постанови установчого З'їзду української партії соц.-рев.

(Київ 4—5 квітня).

1. В справі автономії і федерації:

а) В час, коли відбувається велика творча робота серед вільних народів Росії, установчий з'їзд У. П. С.-Р. визнає найбільшою потребою українського народу негайне переведення в життя широкої національно-територіальної автономії України з забезпеченням прав національних меншостей, і негайне скликання територіальної Української установчої ради для вироблення основ і форм автономії, і для підготовки виборів до загально-російських установчих зборів від народу українського і інших народів території України.

б) На всякі насильні перешкоди скликанню Української Установчої Ради з боку російського уряду, на всяку спробу зробити натиск за допомогою сил—партія українських соц.-рев. буде дивитись, як на продовження тієї самої імперіалістичної політики захвату і гніту, яку вели відносно України московські царі і російські імператори.

в) Разом з тим з'їзд визнає, що найкращою формою устрою російської держави є федеративно-демократична республіка, установлення якої У. П. С.-Р. буде домогатись на загально-російських установчих Зборах.

2. В справі відношення до Тимчасового Уряду:

а) Партія буде підтримувати Тимчасовий Уряд в його роботі, оскільки він буде обстоювати інтереси трудового народу.

б) Партія буде вимагати від Тимчасового Уряду, щоб він декларативним актом заявив про своє відношення до автономії України.

3. В справі війни:

а) Визнаючи війну Росії в цю хвилю, війною за волю народів Росії, Партія буде домагатись, щоб Тимчасовий Уряд замирився з воюючими державами, як тільки уряди ворожих держав одмовляться від анексії і посягання на волю народів Росії.

б) Вітаючи заяву Тимчасового Уряду про закінчення війни без анексії і контрибуцій, Партія буде домагатися дальшого кроку Уряду в цьому напрямі, — оголошення умов миру згідних з домаганнями демократії, вважаючи, що тільки такий крок дасть демократії воюючих держав зробити відповідний натиск на їхні уряди і змусить ті уряди піти на зустріч як найскорішій ліквідації війни.

в) Укр. соц.-рев. будуть обстоювати право недержавних націй Європи заявити на мировій конференції про свою волю що до їх національного самовизначення.

г) Укр. соц.-рев. звертаються з закликом до революційних трудящих мас воюючих держав стати до активної боротьби з захватною політикою своїх урядів.

д) Вважаючи на те, що розпоршені по різних військових частих салдати українці не зможуть зновні визнати свою волю на виборах до Установчих зборів, на випадок, коли вибори відбудуться підчас війни, — У. П. с.-р. буде обстоювати з'осередкування українців-військових в окремих полках.

4. В робітничій справі:

а) В підприємствах, що не працюють на оборону восьмьгодинний робітний день повинен бути введений негайно.

б) В підприємствах, що роблять на оборону, в тому разі, коли всі засоби для збільшення продуктивності заводів будуть вичерпані, тимчасово може бути введена праця і більше 8-ми годин, але з умовою, що праця понад 8 годин буде вважатися додатковою і буде заводитись тільки по постанові Ради робітничих депутатів.

в) Ради робітничих депутатів контролюють заводи з метою направляти роботу їх на оборону.

г) Негайне введення 8-годинної праці не повинно зменшувати заробітної плати.

Крім, резолюцій що до робітничого питання, прийняті ще ось які постанови:

I. Заборона промисловцям користуватися працею дітей до 16 років. Обмеження часу праці дітям од 16 до 18 років шістьма годинами.

II. Заборона жіночої праці в тих галузях де праця шкодить жіночому організмові. Визволення жінок од праці з правом їх на платню в звичайному розмірі на протязі чотирьох тижнів до родів і шости тижнів після родів.

III. Державне забезпечення (страхування) робітників на випадок старости, загальної і часткової втрати здатности до праці. Забезпечення

йде з фонду складеного шляхом оподаткування капіталістів.

IV. Заборона вишачувати заробітну плату товарам.

V. Заборона промисловцям утримувати ігри з заробітної платні при яких би то не було випадках і для якої б то не було мети.

VI. Поліпшення на всіх фабриках, заводах і підприємствах санітарних і гігієнічних умов праці і організації санітарного нагляду і безплатної медичинської допомоги на кошти капіталістів.

VII. Видання законів про відповідальність підприємців за невиконання постанов що до охорони праці.

VIII. Заведення камер примирення.

IX. Всім годин праці.

X. Цілковите скасування позачергової праці.

XI. Щотижневого мінімального 42-х годинного одпочинку.

XII. Встановлення мінімума зарібної платні і заведення бюро для встановлення такої платні з представників на половину од робітничих організацій (професійних) і на половину од підприємців.

5. В Кооперативній справі.

а) Визнаючи, що кооперація є рух класовий і для демократичних верств є одною з форм боротьби з пануючою буржуазною верствою, партія буде допомагати трудівничим масам—робітникам та селянству — об'єднуватись в кооперативні спілки.

б) Зважаючи на те, що кооперація є рух економічний — з'їзд визнає, що кооперація має йти своєю власною стежкою, не приймаючи партійного напрямку.

в) Зважаючи на те, що українська кооперація уявляє велику організовану силу, а також на те, що українська кооперація в своїй роботі йде до економічного та політичного визволення українського народу — з'їзд закликає товаришів вжити всіх заходів до того, щоб українська кооперація в теперішню велику хвилю політичної організації укр. народу активно виступила на оборону прав української демократії.

6. В справі відношення до інших партій:

а) Доручити Центральному Комітетові партії вияснити питання про можливість зєднання Партії з українськими соціалістами-народниками.

б) Доручити Ц.-К. партії розробити питання про те, на яких умовах могло б відбутись зєднання української Партії соц.-рев. з Українською соціал-демократичною робітничою партією.

в) З огляду на спільність завдань усіх соціалістично-федералістичних партій всіх народів Росії, з'їзд висловлює бажання про зєднання їх сил та необхідність утворення центрального міжнародного органу (ради) федералістів для координування їх діяльности.

г) З'їзд висловлює бажання завести взаєне

представництво в комітетах української і російської соц.-революційної партії.

д) В справах автономії України і перетворення на федеративний лад російської держави партія виступатиме спільно з іншими укр. федералістичними партіями.

В аграрній справі:

а) Визнаючи конечним ідеалом повну соціалізацію землі, партія буде обстоювати при теперішніх умовах негайну передачу земель царських, кабінетських, церковних та монастирських, а також маєтків великих землевласників до Українського земельного фонду, користування яким має бути переведене на основі трудового принципу, через трудові громади.

б) Видатки по переведенню наміченої вище аграрної реформи повинні бути оплачені з скарбу автономної України.

в) Укр. П. Соц.-Рев. буде обстоювати той спосіб переведення аграрної реформи, який при найменшій затраті народних коштів дасть найбільше користі трудовому народові.

г) Ті землі, які після переведення аграрної реформи залишаться в руках дрібних землевласників, не можуть бути продані в приватні руки і можуть перейти тільки в Український Земельний фонд.

д) аграрна реформа на Україні має бути переведена на Українському сеймі.

е) Партія буде вимагати негайного видання закону про заборону продажу земель в приватні руки до переведення аграрної реформи, а також закону про заборону заставляти землю та ліси, віддавати в аренду на довгий строк та продавати і арендувати багатства, що заховані в глибинах землі.

ж) Партія буде вимагати від Тимчасового Уряду, аби він пильно стежив за виконанням закону про охорону лісів.

Про землю.

I.

Всім відомо, яким способом земля опинилась не в руках тих, хто на ній працює, поливає її потом, а в тих, хто не тільки не прикладає до неї рук, а часом навіть її не баче тієї землі, бо йде вона або-ж в оренду, або-ж обробляється пайментами—селянами, а власники тільки одержують здобутки чужої праці. За часів кріпацтва, землю разом з людьми царі роздавали своїм прислужникам,—по знесенню-ж цього кріпацтва, люди хоч і стали ніби вільними от панщини, але-ж земля лишилась за панами і селянин, господарюючи на своїх клінках—наділах, мусів знову йти до пана—або на заробітки, або ж брати землю в оренду. Знову селя-

нин став кріпаком, знову робив панщину. Селянин, правда, міг не досипаючи і не доїдаючи придбати щось до свого наділу, але він не міг чесною працею набути собі багато землі. От чому селяне є дрібні землевласники, а в великій мірі і зовсім безземельні люди.

Подивимось, скільки-ж в чийх руках землі і як вона розпределена. На Україні всього землі придатної до хліборобства є біля 50 міл. дес. Тут вкупі вся земля і панська, і казена, і церковна та монастирська і селянська. Отже, щоб знати скільки хто має тієї землі, треба знати, як поділяються люди у нас на Україні по своєму стану (словлю). Панства, тоб то: дворян, купців і духовенства числиться на Україні біля $2\frac{1}{2}$ відсотків (2, 4%), тоб-то припадає 2—3 душі на сотню, а селян, козаків, міщан—трудівничого народу— $97\frac{1}{2}$ відсотків (97,6%), тоб-то припадає 97—душ на сотню населення. Ця невелика кількість панства держе в своїх руках біля 15 мільйонів десятин (30% всієї) землі. Немало також землі на Україні належить казні, церквам монастирям; цієї землі числиться більше 5 мільйонів десят. І ця земля так само, як і панська не обробляється руками тих, кому вона належить, а визискується чи-то орендою, чи наймитами робітниками. Отже всього на Україні панських, казенних, церковних, та монастирських земель є біля 20 мільйонів десятин.

Скільки-ж припадає землі селянам та козакам (трудівничому народові), тому населенню, якого на кожну сотню випадає 97—98 душ? Всього, як не легко вчислится з наведених уже цифр, селянству лишається 30 мільйонів десятин (60%). Тоб-то все наше селянство має всього в півтора рази більше землі проти панства, те селянство, якого числиться не в півтора а в 32 рази більше від панів.

Такий порядок землеволодіння ніхто не може назвати справедливим, бо з одного боку багато землі збилося в руках невеличкої купки панів, а з другого боку землею владіють ті, хто не прикладає до неї своєї праці. Але ця несправедливість тільки тоді буде знесена, коли в основу землеволодіння буде покладено такий порядок, аби право на здобутки праці, а разом і право на землю—належало тому, хто працює.

Земля не створена людськими руками, але її треба одживляти працею: удобрювати, обробляти, вона сама по собі не роде і без праці од землі не можна нічого взяти, тому і право на землю має тільки той, хто власними руками її обробляє.

За такий порядок землеволодіння за працю трудового народу на землю і буде боротись Партія Укр. соц.—революціонерів, бо тільки він забезпечує трудовиче селянство од визискування.

К. Гайковенко.

Х Р О Н І К А.

= Життя партії. По всіх містах і селах гуртуються тепер люди у партію українських соц.-рев. В початку квітня було улаштовано нашіми товаришами в містечкові Мирнополі (на Курщині) віче робітничче (з певських майстерень швалень. Віче пройшло дуже жваво. Обмірковували питання про землю, а потім і про війну та винесли постанови. Визнавши, що війна є всевітнє горе, що вона дуже важко й гірко одбивається на простих людях, а ведеться не за їхні інтереси й добробут, не хочачи нічого злого ці німецьким, ні французьким, чи яким иншим робітникам і селянам; віче постановило: ми хочемо замирення. І тільки через те, що одразу замирити не можна, ми треба це зробити організовано, ми будемо піддержувати оборону, як на фронті, на позиціях, так і в тилу задовольняючи потреби армії.

= Справа з Українським полком. Справа з українським полком, що тяглась скільки днів і дуже хвилювала людей, закінчилась не так, як того хотіли українські воїни і громадянство, але й не так, як того хотіла Київська рада робітничих та салдатських депутатів: організувати полку з призованих салдатів не дозволено, але й не одправлено без нічого салдатів, що зібрались у Києві, на фронт по одиниці. Як тепер вияснилось, генерал Брусілов телеграмою на ім'я головного начальника Київської військової округи генерала Ходоровича дозволив сформувати *охоческомонний* український полк з добровольців. З тих 4000 салдатів, що зібрались у Києві, дозволено не одправляти на фронт тільки 500 душ, лишивши їх для навчання українських добровольців. З багатьох міст України та і всеї Росії і з фронту приїжджає багато посланців у Київ од українців військових з дорученням—вжити всіх заходів до того, щоб зібрати всіх українських салдатів та офіцерів в окремі українські полки.

= Комітет Української селянської спілки міститься у Києві (Терещенківська вулиця № 13, кв. 10; незабаром комітет перейде в инше помешкання—Хрещатик № 27). Головою Комітета є Микола Стасюк, а писарем Аркадій Степаненко. До них і слід товаришам селянам звертатись в справах української селянської спілки. Цими днями має вийти перше число „Вістей Селянської Спілки“.

= Військова справа на Українській Центральній Раді. 22—23 квітня відбулось у Києві засідання Української Центр. Ради. Між иншими справами Рада розглянула і питання військове і винесла таку постанову:

„Центральна Українська Рада, вислухавши звідомлення Комітету і Українських військових організацій постановляє:

Центральна Українська Рада з вдоволенням прийняла заяву Висшого Командування про фор-

мування першого українського полку, як приналежний до принципів української війська.

Стоючи на принципі українзації всього життя на Україні, і вважаючи українізацію війська як віддільною частиною сеї програми, Центральна Рада підтримує далі постанови Комітету з квітня про формування з запасних тилкових частей нових українських частей і про потребу вилучення українців військових в українські військові часті.

Всіх товаришів українців військових Центральна Рада закликає, аби в інтересах обопечення волі і демократії і української свободи сповняли свої військові обовязки вірно і неухитно згідно з розпорядженнями своїх військових властей!

А товаришів салдатів, що зібрались в Києві закликає: аби по виділенню з них кадру для формування першого українського охоческомонного полку поступили відповідно до цього закликну“.

= Областний з'їзд представників рад робітничих та салдатських депутатів і селянства. Як відомо вже з газет, 23 квітня мав розпочати у Києві свою роботу областний з'їзд представників рад робітничих та салдатських депутатів з участю представників од селянства. Комітет української селянської спілки заповняв цим з'їздом і звернувся до організаторів з'їзду: проханнями—вияснити, як і в якому числі повинні приїздити своїх представників селяне. До самого останнього дня на це питання ніяк не можна було добитись певної відповіді. Тоді Комітет Спілки розіслав од себе телеграми по області прохачучи організованих селян приїздити депутатів на з'їзд, не зазначаючи точно, які саме селянські організації мають право прислати делегатів. На день з'їзду, то пак на 23 квітня, приїхало в Київ біля трьох сот депутатів од селянства. Але коли депутати селяне приїшли на з'їзд, їх там зустріли зніяковіло. Довго не хотіли пускати всіх на з'їзд, заявляючи що можуть пустити на з'їзд тільки по 2 депутата од волости і по 2 од губернії, потім по 3 і т. д. Пошла ця розмова, з'їзд не розпочинався. Врешті селяни заявили, що коли з'їзд не зніме з порядку денного питання про організацію селянства, вони всі, скільки і приїхало воліють бути на з'їзді! Після цього організатори з'їзду дали згоду на це і допустили депутатів од селян на з'їзд з рішенням правом голосу. В 6 г. вечора 23 квітня з'їзд було открыто. Заслухавши привітання і ухваливши порядок денний, з'їзд постановив: поділитись на секції—селянську, робітниччу, салдатську та організаційну, з тим, щоб ранками засідали секції окремо, а вечорами—всі вкупі. 24 квітня, згідно з цим постановою, зранку засідали секції. В селянській секції йшла жвава робота. Розглянуто було багато питань, винесені резолюції, що їх секція мала подати вечором на затвердження загального зібрання з'їзду. Та коли денна робота селянської секції наблизилась до кінця, приїшли на засідання делегати од робітничої і салдатської секції і заявили — що з'їзд ще не розпочав своєї роботи і розпочне через скільки днів і що на з'їзд будуть запрошені і представники од селян, по два на волості. Заява ця дуже вразила присутніх селян і селянська секція одностайно ухвалила участі в областному з'їзді при таких умовах не брати і вважать постанову з'їзду що до селянської справи, як що такі будуть винесені, не обовязковими для організованого українського селянства.

всі такі фабрики, які заробляють потрібні народіві продукти перейшли у владу громадську всенародно, бо тільки тоді народ буде забезпечений від недостатку цих потрібних продуктів. Робітники завжди визискуються капіталістами-фабрикантами. Капіталіст старается, щоб робітник робив якомога більше й одержував платню за роботу свою як найменшу. Укр. П. С.-Р. буде боротись за легальне переведення 8-годинного робочого дня й за встановлення такої заробітної плати, менше якої капіталісти не матимуть права платити.

Дуже важно для робітників, щоб на slučaj їх каліцтва при роботі або хвороби, капіталісти й держава забезпечувала-б їх грошима. Отже треба видати такий страховий закон, який би забезпечив робітників від голоду та негодив той час, як з ним трапиться якесь нещастя.

Взагалі для того, щоб піднести добробут робітничий треба добиватись широкого робітничого законодавства, бо тільки воно дасть робітникам визволитись від тої непомірно тяжкої праці, яку вони несуть тепер.

Селяне й робітники, як ми казали, складають найбільшу частину нашого народу. І недавнє царське правительство всіма способами старалося визискувати і робітників і селян. Щоб попоняти свою казну, це правительство, окрім прямих податків (податків), завело ще налоги косвенні. Косвенними налогами обкладались всі продукти, які споживає народ (сахар, сирни-ки і т. д.). Фабрикант, випускаючи на продаж свої продукти, обложений налогом, розуміється розкладає цей налог на потребителя, а потребителем був весь трудовий народ. Такі косвенні обложення багату сили висмоктали з народу. Треба щоб негайно було скасовано всі косвенні налоги і заведено инший порядок податків.

Партія буде домогатись, щоб налог брався з доходу і так, щоб хто більше має доходу, той більше повинен платити й налогу й навпаки — хто менше має доходу, той менше й платити налогу. Такий порядок податків звється прогресивно-подходящим налогом і заведення його партія буде домогатись в ближнему часі.

Велику вагу мають для народа не тільки порядки земельні та хозяйственні, але й політичні. Який громадський та державний лад становити в країні треба, щоб інтереси трудового народу були забезпечені? І тут Партія буде домогатись такого державного ладу, який найбільше влади дасть самому-ж таки народові. Щоб не було ніякого паря, а щоб був єдиний народний парламент (державна дума), який би порядкував справами всієї держави. Вибори до цього народнього парламенту повинні відбуватись всенародним, рівним, безпосереднім та таємним голосуванням. Цей народний парламент повинен дбати, щоб ніхто не порушував волі людської (волі совісті, печатання, зборів і т. д.), вести зносини з иншими державами та порядкувати загально-державними фінансами.

Народний парламент буде порядкувати тими справами, які мають вагу й значіння для всієї держави.

В Росії, як всім відомо, живе дуже багато всяких народів (грузини, великороси, українці і т. д.). Кожен народ хоче порядкувати своїми справами сам і через те треба, аби було дано кожному народові право самоуправлятися та порядкувати своїм краєм через свою народню Раду (Сейм). Таке право самоуправлятися через свою народню Раду зветься автономією. Всі автономно вільні народи будуть єднатися в народнім парламенті—Думі. Союз таких автономних вільних народів творить — федеративну державу. Федеративний лад в державі забезпечить всім народам вільний розвиток і тим самим скріпить їх рівний союз в одній державі.

Такий лад, коли на чолі всієї держави буде стояти народній парламент, а кожен народ матиме право порядкувати своїми справами, такий лад творить демократичну федеративну республіку. І партія буде стояти за таку демократичну федеративну республіку, бо вона з'єднає всі трудові народи в одну дружню сім'ю.

Наш народ, серед якого ми живемо, народ український. Край наш рідний—Україна. Колись, етні лїт тому назад Україна жила вільним політичним життям і в громадському житті її колись було багато з того, чого ми зараз вимагаємо для трудового народа. Але історія України пішла так, що її воля політична була скасована московськими царями. І тепер, коли народ скасував самих царів, наша партія, як партія українська, буде боротись за волю України, за національно-територіальну автономію України, за право українського народу управляти на своїй землі, де живуть переважно українці. Вона вимагатиме, щоб початкова освіта народня була обов'язкова і безплатна для всіх і щоб велася вона по українському, щоб скрізь по громадських та державних установах український язык признавався нарівні з иншими язиками, щоб всім жителям нашого краю, всім його багатством управляла-б українська Народня Рада (сейм) через окружні та сільські громадські Ради. Тільки такий громадський лад на Україні одкріє дорогу всім силам, всім багатствам, як культурним, так і економічним, нашого українського народу.

І розвиваючи свої національні сили трудовий український народ буде таким-же сильним і культурним народом, як всі инші народи.

Партія буде також добиватись, щоб держава не содержувала постійної армії, а завела народню міліцію, яка в потрібний час обороне державу від ворогів.

Важно також, аби кожній людині дана була воля релігії. Теперішня православна церква і духовенство зовсім не задовольняє духовних потреб трудового народу. Бо церква з вільної не-ретворилась в правительственну і духовенство через те стало більш чиновницьким ніж духов-

ним. Треба відокремити церкву від держави і дати можливість кожній людині вірувати так, як вона хоче.

Такого громадського ладу буде добиватися Партія, бо тільки він дасть трудовому народові українському змогу разом з народами всього світа збудувати великий храм міжнародної згоди та братерства.

*Центральний Комітет Української
Партії Соціалістів-Революціонерів.*

Установчий З'їзд Української Партії Соціалістів-Революціонерів.

4—5 квітня біж.р. відбувся в Києві установчий З'їзд української партії Соціалістів-Революціонерів. З'їзд відчинив представник комітету по організації З'їзду тов. К. Корж. Головою З'їзду було обрано тов. М. Ковалевського, заступниками тов. П. Христюка і тов. Л. Ковалева, пи-сарями тов. В. Залізняка та тов. В. Ігнатовича.

Голова З'їзду т. Ковалевський, вітаючи присутніх, подав короткий нарис історії партії, згадавши спершу ідейних попередників партії Драгоманова і галицьких радикалів і підкреслив потім головні моменти в житті партії у важке лихоліття реакції 1907—17 р.

Опісля наступили привітання. Представник Київського Комітету Російської Партії Соц.-Рев., вітаючи З'їзд, висловив надію, що між обома партіями буде завжди як найтісніша згода і що деякі непорозуміння є пережитками старих, ненормальних умовин що вони незабаром зникнуть. Представник Томського Комітету Рос. Пар. Соц.-Рев. передаючи З'їздові бажання найкращих успіхів, висловив думку, що в відновленому соціалістичному Інтернаціоналі українські соціалісти засядуть побіч представників працюючого людю інших народів, як вільні з вільними. Далі привітав ще З'їзд делегат організації укр. П. С.-Р. Свеаборзького гарнізону. Після того З'їзд приступив до порядку денного.

Після привітань було прочитано доклад т. Маєвського „Про автономію та федерацію“. Схарактеризувавши федерацію, як спільку вільних, незалежних народів, які добровільно зрі-каються частини своїх суверенних прав на користь федерального уряду, докладчик підкреслив, що республіканська і демократична Росія мусить вступити на шлях федералізму. Однак для того, щоб вона стала справжньою федерацією є необхідним, щоби кожний нарід висказав свою волю приступити до тої федерації. Через це докладчик висказався за скликання української територі-альної установчої ради, на якій всі народи України висказали б свою волю і з твердою постановою пішли на загально-російській установчий збори. Доклад викликав дуже оживлені балачки,

в яких виявився менше-більше один провідний настрій: українські соц.-рев. в своїх національно-політичних поглядах мусять бути перш-усього федералістами. Вони в однаковій мірі мусять відмежуватися і від купого автономізму всіх родів і від самостійницького сепаратизму, що не признає федерації. Їх клич: вільна Україна в вільній спільні всіх народів Росії, а потім і всіх народів світа. Широку автономію України треба вже переводити зараз, а загально-російські устан-новчі Збори повинні дати тільки свою санкцію. Національні меншости на Україні повинні мати повну екстериторіальну автономію, забезпечену федеральним урядом.

Після замкнення дискусії, З'їзд пошадував пам'ять жертв лєнських подій.

Далі тов. Квалевський виголосив доклад про відношення партії до тимчасового уряду. Докладчик підкреслив, що ми не можемо забувати, що тимчасовий уряд, це уряд буржуазний, який ми можемо піддержувати о стільки, о скільки він не противиться нашим найбільшим завданням. Підчас дискусії багатько учасників З'їзду висказалося за те, щонегайне скликання установчих Зборів некорисне для української демократії, тому що українці-військові розпорошені по цілій армії.

Доклад про відношення партії до війни відчитав тов. Ігнатович. Докладчик зазначив, що перемога над Росією в теперішню хвилину загрожє здобуткам революції і через це-війна мусить продовжуватися доти, доки ворожі держави не зречуться анексії і контрибуцій і не признають право всіх недержавних народів на самовизначення. Російський Тимчасовий Уряд „ви-пен всіми силами домагатися від правительств союзних держав, щоб вони зробили теж саме, себто зреклися анексії і контрибуцій. Відносно закордонної України, докладчик висказав бажання, щоб після війни всі українські землі злилися до купи, одначе про це можуть винести постанову тільки сами австрійські українці. Через це ми повинні домагатися, щоби на мировій конференції австрійським українцям було дано право вільно висказатися про те, до кого вони хочуть прилучитися. В дискусії над згаданим докладом виявилось, що революція викликала в поглядах членів партії на війну зміни. До революції Укр. Соц.-Рев. були „пораженцями“, тепер перемогли над Росією вважають з'явищем небажаним і безпечним для інтересів демократії. Одначе і тепер не можна назвати війну союзників війною за визволення, що найменше доти, доки уряди Англії, Франції і Італії не зречуться імперіалістичних плянів та не признають права підлеглих їм народів на повне і вільне самовизначення. Ліквідувати війну повинна європейська демократія. Що до організації українського війська, то більшість учасників заявила себе прихильниками загального роззброєння і висловилася проти всякого мілітаризму. Одначе ко-

стусе війсьکو, партія повинна домагатися, щоб українці були виділені в окремі полки і мити тільки на території України.

Першого дня у вечері було відчитано ще два доклади, а саме тов. Ігнатієнка про робітничі питання та тов. Христюка про кооперативний рух. З тої причини, що в згаданих питаннях не зайшло в поглядах партії великих змін, дискусія була дуже коротка, після чого одоголосно були прийняті резолюції докладчиків про необхідність партійних організацій серед робітництва та про велике значіння кооперації українського трудового селянства та робітництва.

На цьому нараді першого дня З'їзду

чи буде згадати, що підчас перерви їми і вечірніми нарадами—члени З'їзду мача товариський обід, де товариші волі могли свobodно поділитися думками та поговорити про минулу нелегальну діяльність. Тов. Микола Ковалевський розповів про видання нелегального органу партії "Боротьба" і про пригоди, зв'язані з цією роботою, і про своє тюремне заключення та про відому Шевченківську демонстрацію 1914 року. Один товариш, член. Рос. Соц.-Рев. Партії згадував про перший З'їзд Соц.-Рев. "Южан" у воєнних лісах, де більшість була теж українці, але які ще не вважали потрібним організувати окрему українську соц.-рев. партію. Товариші оповідали свої сибірські епопеї, після піднесені тости за здоровля повернувших та за дружню роботу всіх соціалістичних партій Росії.

Другий день З'їзду відкрито справозданнями о діяльності українських соціалістично-революційних організацій. Виступали представники Київщини, Харківщини, Потлавіщини, Чернігівщини, Поділля, Волині і Москви, після чого тов. Ковалевський виголосив доклад про аграрне питання.

Докладчик звернув увагу, що розвій сільського господарства на Україні ішов иншим шляхом, ніж у Великобританії, через те і аграрна програма українських соціалістів-революціонерів мала бути безкритичною копією аграрної Рос. Парт. Соц.-Рев. На Україні немає жодного землевласника і членів общинного землевласництва і членів де психіка українського селянина далеко більше індивідуалістична, ніж великоруського хлібороба. Признаючи принципово конечним ідеалом партії соціалізацію землі, українська соц.-рев. партія не вважає можливим серед сучасних умовин переводити на Україні цілковиту соціалізацію і мусить обмежитися соціалізацією частинкою. Ця частинка соціалізації заключається в тому, що всі царські, кабінетні, монастирські, церковні і поміщицькі землі мусять в найближчому будучинні перейти в руки українського на-

ціонального фонду, яким орудувати-ме сейм автономної України. Над аграрною справою розвилася дуже оживлена дискусія. Більшість згодилася з думкою докладчика, однак представник харківської організації настоював рішучо на тому, щоби партія прийняла аграрну програму Рос. Парт. Соц.-Рев. без яких поправок. Він обстоював теж думку, щоб згадані вище землі були конфісковані тепер-же без викупу тоді як більшість З'їзду, признаючи принципово теж бажанною конфіскацію без викупу, вважала поки що неможливим дати в цій справі категоричну відповідь. Цікаві дуже були промови селян, які згоджувалися з поглядами більшови. Після відчитано ще доклад т. Маєвського про відношення до інших українських партій та соціалістичних неукраїнських. Думки докладу висловлені в резолюціях.

Під кінець займався З'їзд справою організації Партії. Постановлено організувати губернські і повітові комітети, та скликати в найближньому часі всеукраїнський З'їзд партії соціалістів-революціонерів. З'їзд закінчено затвердженням Сатуту партії та вибором Центрального Комітету, в склад якого війшли тт. М. Ковалевський, Л. Бочковський, Л. Ковалів, К. Корж, В. Залізник, В. Ігнатієнко, І. Маєвський, П. Христюк і О. Шлейченко.

Резолюції з'їзду будуть надруковані в слідуючому числі "Боротьби".

Робітничче свято.

(1-го травня).

Сьогодні—18 квітня (апріля) по нашому календарю, а 1-го травня (мая) по календарю західно-європейському,—робітники всього світу справляють своє свято, свято міжнародного братерства і волі.

Вже не один рік справляють робітники це свято, але ще ніколи воно не набірало такої великої ваги, як тепер. Сьогодні ми святкуємо цей день в обставинах небувалої братовбивчої війни; сьогодні пролетарі усіх країн простягають один до одного по братерські руки через море крові, що ллється на фронтах; сьогодні, заглушуючи рев гармат, робітники всього світу гукають: Нехай живе міжнародна солідарність! Нехай живе соціалізм! Нехай живе Інтернаціонал! В цьому голосі робітництва всього світа нехай лунає сьогодні і голос робітництва України, щоб дружним, з'єднаним зусиллям пролетарі всього світу могли як найскорше припинити братовбивчу війну.

В свято міжнародного братерства і волі
голосно скажемо:

Нехай живе вільна Україна!

Нехай живе демократична федеративна
республіка!

Нехай живе Інтернаціонал!

Нехай живе соціалізм!

Порядок маніфестацій та мітингів—1 мая.

Радою робітничих та салдаських депутатів вироблено на сьогодні такий порядок маніфестацій та мітингів у Києві.

Пункти для мітингів під откритим небом намічені такі:

1) Біля заводу Грете́ра—для району Шулявки і Лукіянівки.

2) Для районів ст. Київ 1-й солом'янське поле проти Кадетськ. гая.

3) Олександрівський парк—для районів Деміївки і В.-Васильківської вул.

4) Площа коло Братського монастиря—для Подолу і 5) Інподром—для Печерська.

На збірні пункти робітники і салдати районів сходяться з своїми прапорами в порядку (по 8—10 чоловік у ряд) з кожного підприємства.

Мітинги почнуться: 1) Біля заводу Грете́ра у 10 г. ранку, 2) на солом'янськ. полі—у 10 г. ранку, 3) в Олександрівському парку—у 11 г. ран., 4) на площі біля Братського монастиря—у 10 г. ран., 5) на Інподромі—у 10 г. ранку, 6) під час мітингу робітники і салдати залишаються в колонах. Мітинг тягнеться не більше як півтори години.

Порядок маніфестації: Коли скінчається мітинг, починаються маніфестації по центральних вулицях міста в такий порядок: 1) Од заводу Грете́ра, з музикою, ідуть рядами по Брест-Литовському шосе, Бібіковському-Бульвару, Пироговській, Фундуклеєвській, Хрещатику, через Думську площу, по М.-Житомірській вул. піднімаються на В.-Житомірську, Сінний базар, заїдять—Лук'янівський район прямує по Львівській, а робітники Шулявки по Бульварно-Курявській, на Жидівський базар, заїдять і розходяться. 2) з мітингу на солом'янськ. полі ідуть з музикою через Солом'янку по Караваївській вул., Безаконський, Бібіковському-Бульвару, Пироговській, Фундуклеєвській, Хрещатику через Думську площу по Софіївській вул. на В.-Володимирську і назад по Фундуклеєвській і там розходяться. 3) із Олександрівського парку ідуть з музикою в напрямку по В.-Васильківській вул. до Бесарьби, по Бібіковському-Бульвару і вниз по Володимирській, де розходяться. 4) з площі Братського монастиря ідуть з музикою в напрямку по Олександрівській вул., по Хрещатику через Думську площу, по Михайлівській вул., потім по Андрієвському спуску, де розходяться. 5) з площі Думської площу, по Олександрівській вул. і Хрещатику, потім по Миколаївській вверх на Печерськ, де розходяться.

Члени всіх професійних спілок збираються в купецький сад у під своїм прапором. Мітинги починаються у 10 г. ранку. Похід з оркестром музики прямує по Хрещатику через Думську площу, по Михайлівській вул. на В.-Володимирську до університету де і розходяться.

Члени професійної спілки службових торгових підприємств, кредитових, страхових і громадських установ збираються біля театру „Солов'яч“ в 10 год. ранку. Похід прямує по Олександрівській вул. на Олександрівську до Хрещатики. Дальший маршрут—зо всіма професійними спілками.

Почтово-телеграфні служачі г. Києва з прапорами своїх комітетів збираються на мітинг коло 10 годин ранку на площі біля Михайлівського монастиря.

В позгоді вони займають місце за пожежною організацією Шлях кули вони ідуть: В.-Володимирська, Фундуклеєвська, Хрещатик і Трьохсвятительська.

ХРОНІКА.

== З життя нашої партії. Подаємо до відома всіх наших товаришів, що Центр. Комітет партії українськ. соц.-рев. міститься у Києві, Львівська № 10. Там же міститься і київський пуб. комітет партії. Бачачи його перебув з Центр. Комітету можна щодня, від 10 г. ранку до 2 г. дня. Прохаємо подавати адреси всіх укр. соц. організацій.

== Зібрання товаришів укр. Києві. 12 квітня на ст. Київ і тов. чл. закінчили відбулося загальне зібрання революціонерів, що служать на завістугах промовні соціалісти-революціоністи. Після двох-трьох руських промови промовець-українець соціаліст-революціонер. Промова його переривалась гудом, бо дуже подобалась зібранню. Промови довго лунали оплески і вигук. Потім виступив з промовою соціаліст-революціонер від салдатів. Після короткої промови виступив з проханнем до зібрання купити його книжку „Північ свободи“ з аукціону № 137 карб. 30 к. А потім знов виступили з промовою соціалісти-революціонери українці і з. м. присутніх, хто ще не висловив, записує партію, а жінок окрім того і до жінок.

Після всього громадянське зібрання українську соціалістичну літературу тов. укр., які гроші і передано в бюро Київської групи соціалістів-революціонерів.

== Збори Центральної Ради. На 13 квітня Видавничий Комітет Української Центральної Ради постановив призначити представників од губерній і міст, обраних до складу на національному з'їзді. Тому справ, що мають обговорюватися на цих з'їздах: 1) вироблення і ствердження Центральної Ради і Комітету її, 2) організація повітових і губернських українських комітетів, 3) справа виборів до земських і громадських мопорядкуванням; 4) справа національного датування.

Товариші селяне і робітниці

Передплачуйте і розпосюдайте „Боротьбу“. Надсилайте звістки та листи до своєї газети. Од вас залежить її щоденню.

Редакція „Боротьби“

Редакційний відділ Ц. К. П. У. С.

Друкарня Київського Союзу кредитових і страхових підприємств. Олександрівська вул. 10.